

Burmistrz
Miasta
Kościerzyna

WO-S.0003.13.2026

Kościerzyna, dnia 08.09.2026 r.

Pan
Tomasz Dargacz
Radny Rady Miasta Kościerzyna

Dotyczy: WO-BOR.0003.12.2026 z dnia 27.08.2026 r.

W odpowiedzi na interpelację z dnia 26.08.2026r. w sprawie konstytucyjnej ochrony małżeństwa w kontekście rozporządzenia ministra cyfryzacji dotyczącego sposobu transkrypcji zagranicznych aktów tzw. „małżeństw” jedнопłciowych w świetle nowych przepisów wykonawczych w Urzędzie Stanu Cywilnego informuję, iż:

W przypadku, jeśli do Urzędu Stanu Cywilnego w Kościerzynie wpłynie wniosek o transkrypcję zagranicznego aktu małżeństwa pary jedнопłciowej i wniosek będzie dotyczył małżeństwa zawartego zgodnie z prawem w innym państwie członkowskim UE przez obywateli Unii (w tym obywateli polskich) korzystających ze swobody przemieszczania się – to kierownik USC w Kościerzynie ma obowiązek dokonać takiej transkrypcji. Obowiązek ten wynika z prawa unijnego (art. 20 i 21 ust. 1 TFUE w zw. z art. 7 i 21 ust. 1 Karty Praw Podstawowych UE, w wykładni nadanej wyrokiem TSUE z 25 listopada 2025 roku, C-713/23) i został potwierdzony przez Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 20 marca 2026 roku (II OSK 216/21), nakazującym w indywidualnej sprawie dokonanie transkrypcji w opisanej wyżej sytuacji. Przepisy art. 104 i art. 107 ustawy z dnia 28.11.2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 393), dalej „PASC” formalnie nie przewidują odrębnej, wyraźnej normy nakazującej wprost transkrypcję aktu małżeństwa pary jedнопłciowej — obowiązek ten wynika z pierwszeństwa i bezpośredniej skuteczności prawa UE nad krajową klauzulą porządku publicznego (art. 107 pkt 3 PASC), a od 22 sierpnia 2026 roku dodatkowo z technicznego umożliwienia transkrypcji przez znowelizowane wzory dokumentów (rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z 22 maja 2026 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego, Dz. U. 2026, poz. 667). Niezależnie od treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego sygn. U 2/26 z 28 lipca 2026 roku (który nie został dotychczas ogłoszony w Dzienniku Ustaw), stwierdzającego niezgodność tego rozporządzenia z art. 18 Konstytucji RP i niezależnie od oceny prawnej braku publikacji wyroku, należy stwierdzić, że kierownik USC, jako organ administracji (a nie sąd), nie ma obecnie samodzielnej kompetencji do odmowy zastosowania formalnie obowiązującego rozporządzenia.

**BURMISTRZ
MIASTA
KOŚCIERZYNA**

W wyroku z dnia 25 listopada 2025 roku w sprawie C-713/23 (Cupriak-Trojan i Trojan przeciwko Wojewodzie Mazowieckiemu), wydanym na pytanie prejudycjalne polskiego Naczelnego Sądu Administracyjnego, Trybunał Sprawiedliwości UE orzekł, że art. 20 i art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w związku z art. 7 i art. 21 ust. 1 Karty Praw Podstawowych UE, stoją na przeszkodzie odmowie uznania (transkrypcji) przez organy państwa członkowskiego małżeństwa zawartego zgodnie z prawem między obywatelami Unii tej samej płci w innym państwie członkowskim — w zakresie, w jakim odmowa ta ogranicza korzystanie przez tych obywateli ze swobody przemieszczania się i pobytu. Trybunał zastrzegł przy tym, że państwo członkowskie nie jest zobowiązane do wprowadzenia małżeństw jednopłciowych do swojego prawa krajowego (nie musi „zalegalizować” takich małżeństw), lecz — jeżeli przewiduje procedurę uznawania/transkrypcji małżeństw zagranicznych — musi ją stosować bez dyskryminacji ze względu na płeć. Zgodnie z zasadą pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej (ugruntowaną w orzecznictwie TSUE i akceptowaną przez polskie sądy administracyjne w odniesieniu do przepisów traktatowych i praw podstawowych UE w ich zakresie zastosowania), norma prawa krajowego (tu: art. 107 pkt 3 PASC odczytywany łącznie z art. 18 Konstytucji) nie może być stosowana w sposób, który prowadziłby do naruszenia bezpośrednio skutecznych przepisów prawa UE. W zakresie objętym wyrokiem C-713/23 organy krajowe, w tym kierownicy USC, są obowiązani pominąć przeszkodę wynikającą z krajowej klauzuli porządku publicznego (zob. np. sprawa *Fratelli Costanzo* 103/88, 1989).

Jako przykład praktycznego zastosowania wykładni nadanej wyrokiem TSUE C-713/23 należy przytoczyć orzeczenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, który wyrokiem z 20 marca 2026 roku (sygn. II OSK 216/21) uchylił odmowę transkrypcji niemieckiego aktu małżeństwa dwóch mężczyzn (obywateli polskich) i nakazał kierownikowi USC w Warszawie dokonanie transkrypcji w terminie 30 dni. NSA uznał, że art. 18 Konstytucji RP nie stanowi w tym przypadku bezwzględnej przeszkody, a transkrypcja — rozumiana jako techniczne przeniesienie zagranicznego aktu do rejestru, nieoznaczające „zawarcia” małżeństwa jednopłciowego w Polsce ani nadania mu w pełni skutków prawnych małżeństwa w rozumieniu Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego — nie narusza podstawowych zasad porządku prawnego RP w stopniu uzasadniającym zastosowanie klauzuli z art. 107 pkt 3 PASC, gdy sprawa mieści się w zakresie zastosowania prawa UE.

Rozporządzenie Ministra Cyfryzacji z dnia 22 maja 2026 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz.U. 2026, poz. 667) nie kreuje samo w sobie materialnoprawnego obowiązku transkrypcji — jego funkcja jest techniczno-organizacyjna: zastąpienie sformułowań płciowo nacechowanych („dane kobiety” / „dane mężczyzny”) neutralnymi wzorami formularzy i odpisów aktów stanu cywilnego, tak aby każdy USC mógł technicznie przeprowadzić transkrypcję aktu małżeństwa osób tej samej płci w systemie teleinformatycznym rejestrów państwowych. Rozporządzenie weszło w życie 23 sierpnia 2026 roku. Podstawą materialnoprawną obowiązku pozostaje wykładnia art. 107 PASC w zgodzie z prawem UE. Rozporządzenie usuwa jedynie przeszkodę techniczną (formularzową) po stronie systemu rejestrów.

Zgodnie z art. 7 Konstytucji RP, organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (zasada legalizmu). Organy administracji publicznej — w tym kierownik USC — są związane

BURMISTRZ
MIASTA
KOŚCIERZYNA

obowiązującym prawem powszechnie obowiązującym, w tym rozporządzeniami wykonawczymi. W doktrynie i orzecznictwie sądowoadministracyjnym akceptuje się, że sądy — na podstawie art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym sędziowie podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom — mogą w konkretnej sprawie odmówić zastosowania przepisu rozporządzenia sprzecznego z ustawą lub Konstytucją (tzw. rozproszona kontrola konstytucyjności aktów podustawowych), nie orzekając przy tym powszechnie o nieważności takiego przepisu. Organy administracji publicznej takiej kompetencji nie mają — nie są sądami, nie podlegają wyłącznie „Konstytucji i ustawom” w rozumieniu art. 178 ust. 1 Konstytucji, lecz całości obowiązującego prawa, w tym prawidłowo ogłoszonych rozporządzeń. Kierownik USC nie może zatem samodzielnie zdecydować o odmowie stosowania rozporządzenia z 22 maja 2026 roku, brak mu do tego kompetencji ustrojowej.

Na marginesie należy też wskazać, że zgodnie z art. 6 ust. 1 PASC, rejestracja stanu cywilnego jest wykonywana przez gminy w urzędach stanu cywilnego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 8 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym stanowi ogólną podstawę nakładania na gminy takich zadań ustawą). Nadzór nad rejestracją stanu cywilnego sprawuje minister właściwy do spraw informatyzacji (obecnie: Minister Cyfryzacji), a więc autor omawianego wyżej rozporządzenia. Na dzień sporządzenia niniejszej opinii brak jest informacji o ewentualnych wytycznych Ministra Cyfryzacji nakazujących kierownikom USC wstrzymywanie się z dokonywaniem transkrypcji omawianych zagranicznych aktów małżeństwa z użyciem omawianych formularzy.

Reasumując, z zestawienia powyższych przepisów i orzecznictwa wynikają następujące obowiązki kierownika USC rozpoznającego wnioski o transkrypcję zagranicznego aktu małżeństwa par jednopłciowych:

- zbadanie przesłanek formalnych z art. 104 PASC — czy dokument jest w państwie wystawienia uznawany za dokument stanu cywilnego, czy pochodzi od organu właściwego i czy nie budzi wątpliwości co do autentyczności;
- ustalenie, czy sprawa mieści się w zakresie zastosowania prawa UE wyznaczonym wyrokiem C-713/23 — w szczególności czy małżeństwo zostało zawarte w innym państwie członkowskim UE/EOG przez obywateli Unii;
- jeżeli tak — dokonanie transkrypcji z pominięciem przeszkody wynikającej z klauzuli porządku publicznego (art. 107 pkt 3 PASC w dotychczasowej, zawężonej przez orzecznictwo unijne wykładni), zgodnie z kierunkiem wyznaczonym przez wyrok NSA z 20 marca 2026 roku;
- skorzystanie z obowiązujących, neutralnych płciowo wzorów dokumentów wprowadzonych rozporządzeniem z 22 maja 2026 roku;
- w razie ewentualnej odmowy — wydanie decyzji administracyjnej z uzasadnieniem i prawidłowym pouczeniem o trybie odwoławczym (odwołanie do wojewody jako organu nadzoru nad wykonywaniem zadań zleconych, a następnie skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego i skarga kasacyjna do NSA);

BURMISTRZ
MIASTA
KOŚCIERZYNA

- rzetelne udokumentowanie w aktach sprawy podstawy faktycznej i prawnej podjętej decyzji — z uwagi na wysokie ryzyko zaskarżenia i uchylecia odmowy w świetle aktualnej linii orzeczniczej.

Z poważaniem

BURMISTRZ MIASTA

Dawid Jereczek

Do wiadomości:

Pan Tomasz Wolski, Przewodniczący Rady Miasta Kościerzyna